

การพัฒนาหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ
The Development of Basic Japanese Listening and Speaking
Curriculum for Elderly Care

สุพรรณษา สภาชัย^{1*}, วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์²
Suphansa Saphachai^{1*}, Wilaiporn Rittikoop²

Received : 8/3/2020

Revised : 1/4/2021

Accepted : 25/5/2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุก่อนและหลังการใช้หลักสูตร และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ ประชากร ได้แก่ ผู้ที่กำลังศึกษาและผู้ผ่านการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยการพยาบาลและหลักสูตรการบริบาลในสถาบันการศึกษาภาครัฐและเอกชน และผู้สนใจเข้าร่วมพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้เรียนที่สมัครใจ เข้าร่วมการวิจัย จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ปฏิบัติงานด้านการบริบาลผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น 2) หลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ และคู่มือการใช้หลักสูตร 3) แบบประเมินทักษะการฟัง และทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริบาลผู้สูงอายุมีสภาพปัญหา และมีความต้องการพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวัน การทำความสะอาดร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ การสื่อสารกับผู้สูงอายุ หน้าที่ของผู้บริบาล และภาษาสุภาพในที่ทำงาน 2) หลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) คะแนน

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Master of Education, Program in Curriculum and Instruction, University of Phayao.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Assistant Professor, Program in Curriculum and Instruction, University of Phayao.

* Corresponding author. Tel. 094-5166456 E-Mail: sapa_thjp@hotmail.com

ความสามารถในการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน การบริหารผู้สูงอายุ

Abstract

This research has 3 objectives: 1) to develop the basic Japanese listening and speaking curriculum for elderly care, 2) to compare the basic Japanese listening and speaking skill for elderly care before and after using the curriculum, and 3) to study the satisfaction of the students who use this curriculum. The population in this research are the students who studying and the ones who graduated from the certificate of practical nursing curriculum and the curriculum of health care in public and private schools, the other groups are the people who interested in taking part in the development of basic Japanese listening and speaking skill for elderly care. The samples in this research are from the purposive selection. They are 13 students who want to take part in this research. The instruments are: 1) the interview about needs and problems of the worker who care the elderly people in Japan, 2) the basic Japanese listening and speaking curriculum for elderly care and handbook of using the curriculum, 3) the evaluation form of basic Japanese listening and speaking curriculum for elderly care, and 4) the satisfaction questionnaires for the students towards the curriculum. Data analyzed by mean and standard deviation.

The findings of this research are: 1) the workers who cares the elderly people need to develop the listening and speaking Japanese in daily life, how to take a shower, how to communicate with elderly people and the duties of the elderly care, the polite or honorific language in the workplace, 2) the basic Japanese listening and speaking curriculum for elderly care is very suitable, 3) the scores of basic Japanese listening and speaking curriculum for elderly care after studying is higher than before studying, and 4) the satisfaction of the students towards the studying in the basic Japanese listening and speaking for elderly care is in the highest level.

Keywords: Curriculum development, Basic Japanese, Elderly Care

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้สูงอายุจำนวนเพิ่มขึ้น ในขณะที่วัยทำงานและวัยเด็กมีแนวโน้มลดลง ในปี 2019 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรสูงอายุ (อายุ 65 ปีขึ้นไป) จำนวน 35.89 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 28.4 ของประชากรทั้งหมด เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรเด็ก (อายุ 0-14 ปี) มีเพียง 15.21 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 12.1 ของประชากรทั้งหมด ในแง่ของสัดส่วนของประชากรทั้งหมด ผู้สูงอายุ มีมากกว่าประชากรเด็กตั้งแต่ปี 1997 ส่วนประชากรวัยเจริญพันธุ์ (อายุ 15-64 ปี) มีจำนวน 75.07 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 59.5 ของประชากรทั้งหมด ประชากรกลุ่มนี้ลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 1993 และจากการคาดการณ์ในปี 2060 ประชากรอายุ 0-14 ปี จะมีจำนวน 10.2 ล้านคน จึงเห็นได้ว่าประชากรวัยเด็กมีแนวโน้มลดลง (Statistics Bureau Ministry of Internal Affairs and Communications, 2020) ส่งผลให้ประเทศไทยต้องมีการวางแผนและสนับสนุนให้มีสถานบริบาลและผู้บริบาลเพียงพอกับจำนวนของผู้สูงอายุที่ต้องได้รับการดูแล นายชिरะ ฮาริยะ นายกเทศมนตรีเมืองโคกะ ประเทศญี่ปุ่นให้สัมภาษณ์กับหนังสือพิมพ์คมชัดลึก วันที่ 22 ตุลาคม 2562 ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และขาดแคลนแรงงานบริบาลผู้สูงอายุ กว่า 6 หมื่นคน ดังนั้นญี่ปุ่นจึงมีความจำเป็นเปิดรับแรงงานด้านการบริบาลจากต่างประเทศ ประเทศไทย ก็เป็นประเทศหนึ่งที่มีการส่งแรงงานด้านการบริบาลไปทำงานที่ประเทศญี่ปุ่น แต่ด้วยปัญหาอุปสรรคสำคัญของแรงงานไทยในการทำงานต่างประเทศ คือ การสื่อสาร การขาดทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ทำให้ ไม่สามารถสื่อสารและให้บริการได้ตรงกับความต้องการของลูกค้า ทักษะที่มักเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียน ที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ คือ ทักษะการฟังและการพูด

การพัฒนาหลักสูตรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดีขึ้น ทั้งในด้านการจัดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายใหม่ที่วางไว้ (Taba, 1962:82) โดยมีหลากหลายการศึกษาที่ได้มีการพัฒนาหลักสูตรด้านภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะแล้วพบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านภาษาดีขึ้น อาทิ ศศิธร บุญวุฒวิวัฒน์ (2558:162) พัฒนาหลักสูตรภาษาเกาหลีเบื้องต้นสำหรับแรงงานไทยเพื่อการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติต่อภาษาเกาหลี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.57 เป็น 94.28 ทิแหล่ง เวียง (2559:74) พัฒนาหลักสูตร ภาษาเวียดนามเบื้องต้นเพื่อถ่ายทอดภาษาเวียดนามในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเพิ่มขึ้นจาก 30.68 เป็น 76.66 จริยานันท์ ฉันทะ (2555:60) พัฒนาบทเรียนการสอนภาษาที่เน้น การปฏิบัติงานด้านอาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า บทเรียนการสอนภาษาที่เน้นการปฏิบัติงานด้านอาชีพมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากและผู้เรียนมีความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์และอยู่ในระดับพอใช้

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้การบริบาลผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ณ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุซุบาร์ และ ฮิวแมนเฮาส์ รวมทั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุคาเมะ ในเครือโรงพยาบาลโจไซ เมืองยูกิ จังหวัด อิบารากิ ประเทศไทย จำนวน 5 คน เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2563 พบว่า หน้าที่หลักในการดูแลผู้สูงอายุ คือ

การดูแลความสะอาดร่างกาย การรับประทานอาหาร กิจกรรมบำบัด รวมทั้งกิจกรรมสันทนาการ โดยผู้ให้การบริบาลซึ่งเป็นชาวต่างชาติมีข้อจำกัดในเรื่องการสื่อสาร เนื่องจากผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่สื่อสารด้วยภาษาญี่ปุ่นเพียงภาษาเดียว ดังนั้นภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลจึงมีความจำเป็นในการสื่อสารกับผู้สูงอายุและเพื่อนร่วมงานชาวญี่ปุ่น แรงงานด้านการบริบาลประสบปัญหาไม่สามารถเข้าใจและตีความหมายของ ชาวญี่ปุ่นได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากความสามารถในการฟังและการพูดยังไม่เพียงพอ ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสาร และเป็นอุปสรรคต่อการทำงานตามมา ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุที่ญี่ปุ่น ควรมีความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการฟังและการพูด โดยเฉพาะคำศัพท์ด้านการบริบาลซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความสามารถในการสื่อสาร เพื่อให้การดูแลผู้สูงอายุญี่ปุ่น ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสื่อสารกับผู้ร่วมงาน รวมถึงนายจ้างชาวญี่ปุ่น

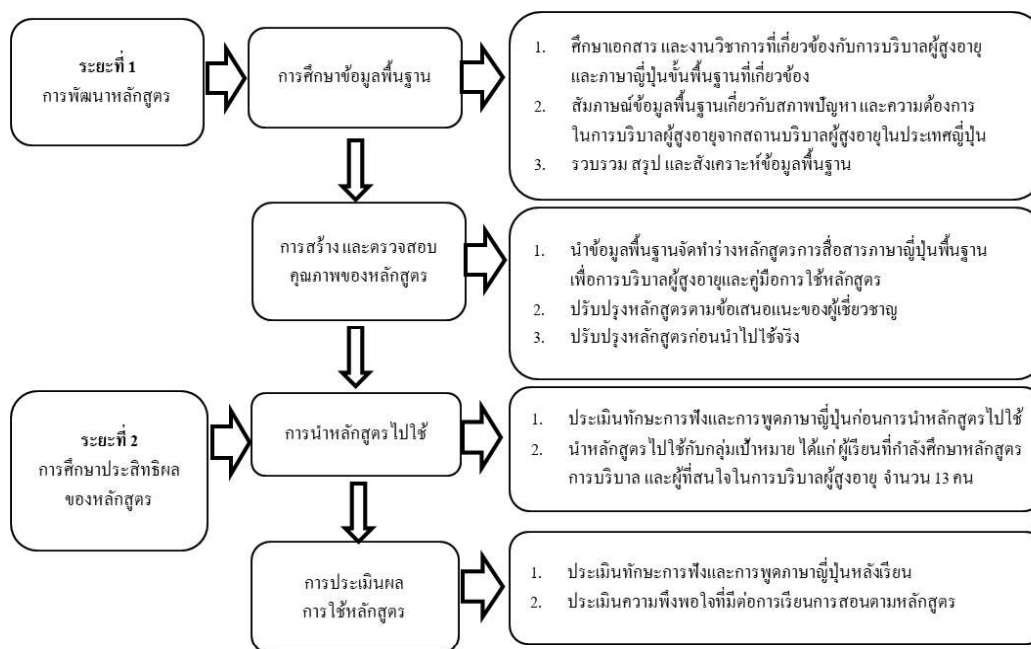
ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้ให้การบริบาลผู้สูงอายุ เป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นแก่ผู้ให้การบริบาล ทำให้สามารถสื่อสารและให้บริการได้ตรงกับความต้องการของลูกค้าผู้สูงอายุและชาวญี่ปุ่น เพิ่มความสามารถในการทำ ความเข้าใจและตีความหมายภาษาญี่ปุ่น โดยมุ่งเน้นทักษะด้านการฟังและการพูด ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลที่เหมาะสมตามข้อมูลพื้นฐานการบริบาลจากประเทศญี่ปุ่น และหลักสูตรของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานจะส่งผลต่อการพัฒนาการสื่อสารของผู้ให้การบริบาลผู้สูงอายุที่ถูกต้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น และสอดคล้องกับการบริบาลผู้สูงอายุญี่ปุ่น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของผู้ให้การบริบาลผู้สูงอายุรองรับต่อตลาดแรงงานไทย ผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุขึ้น อันจะนำไปสู่ประสิทธิผลที่ดีในการนำความรู้ไปประกอบวิชาชีพด้านการบริบาลผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้
 - 1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ
 - 1.2 เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนดำเนินการ 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร และระยะที่ 2 ประสิทธิภาพของหลักสูตร ดังภาพ

ภาพที่ 1 การดำเนินงานวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร

ในระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร นำมาสร้างหลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและนำไปใช้ โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 มีดังต่อไปนี้

- ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น ทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ในช่วงปี พ.ศ. 2563 จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ณ โรงพยาบาลโจโซ เมืองอิบารากิ ประเทศญี่ปุ่น
- ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร จำนวน 3 คน ประกอบไปด้วยอาจารย์ด้านหลักสูตรการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารผู้สูงอายุ 1 คน อาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่น 1 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

3. พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแม่สาย จำนวน 13 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เลือกจากพยาบาลวิชาชีพที่สมัครใจ ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมินประสิทธิภาพหลักสูตร และมีคุณลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน เพื่อการบริหารผู้สูงอายุ โดยกำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ดังนี้

1.1 สภาพปัญหาของผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ ด้านการบริหารผู้สูงอายุ ด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่น และด้านอื่น ๆ

1.2 ความต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านการบริหารผู้สูงอายุ ด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่น และด้านอื่น ๆ ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามและนิยามที่กำหนด มีค่าระหว่าง 0.5-1.0

2. หลักสูตรมืองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) การจัด การเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล และร่างคู่มือการใช้หลักสูตร โดยมีองค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ ได้แก่ คำชี้แจงการใช้หลักสูตร และหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารผู้สูงอายุจากผู้ปฏิบัติ การบริหารผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา จัดส่งและประสานงานเพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติการบริหารผู้สูงอายุในโรงพยาบาลใจไซ ประเทศญี่ปุ่น หลังจากนั้นผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผ่านระบบออนไลน์

2. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา จัดส่งและประสานงานเพื่อขอตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จัดส่งเครื่องมือแก่ผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์หรือรับด้วยตนเอง

3. นำหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุและคู่มือการใช้หลักสูตรทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแม่สาย จำนวน 13 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบ

เจาะจง เลือกรายการพยาบาลวิชาชีพที่สมัครใจ ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมินประสิทธิภาพหลักสูตร และมีคุณลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2 เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เพื่อตรวจสอบในด้านการใช้ภาษา ระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ความเหมาะสมของกิจกรรมก่อนการนำไปใช้จริง จากนั้นจึงปรับปรุงหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุ และคู่มือการใช้หลักสูตร

ระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตร

ในระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้หลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุและประเมินผลหลักสูตร โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้เรียนที่กำลังศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วย การพยาบาลและหลักสูตรการบริหารในสถาบันการศึกษาภาครัฐและเอกชนในจังหวัดเชียงรายและพะเยา และผู้ที่สนใจเข้าร่วมพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุ ในช่วงปี พ.ศ. 2563

1.2 กลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 2 ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพและพนักงานผู้ช่วยเหลือคนไข้ โรงพยาบาลแม่สาย จำนวน 13 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้เรียนที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.2.1 กำลังเรียนหรือผ่านหลักสูตรการพยาบาลและหลักสูตรการบริหาร หรือผู้ที่สนใจในการบริหารผู้สูงอายุ

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างยินยอมสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุ มีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบ 2 ตัวเลือก (Selection Type) และแบบถูกผิด (True False) จำนวน 20 ข้อ มีความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach Coefficient) เท่ากับ .70

2.2 แบบประเมินทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุ ประเมินจากการพูดโต้ตอบด้วยคำสั้น ๆ ง่าย ๆ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลตามแบบที่ฟัง บทสนทนาที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวัน การทำความเข้าใจความสะอาดร่างกายกับอวัยวะต่าง ๆ การสื่อสารกับผู้สูงอายุ หน้าที่ของผู้บริหาร และภาษาสุภาพในที่ทำงาน วัดประเมินผลโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนของฮิลล์ดอน (pp.190-191) แบบมาตราส่วน (Likert Scale) มี 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ อ่อนมาก และใช้ไม่ได้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบนำมาปรับปรุงแก้ไขได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.50

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่นตามหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ.72

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อขอเข้าดำเนินการวิจัยจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา เสนอแก่สถาบันการศึกษาและโรงเรียนบริบาล ประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบประเมินทักษะการฟังและแบบประเมินทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุประเมินทักษะการฟังและการพูดในกลุ่มตัวอย่างก่อนการใช้หลักสูตร
3. จัดกิจกรรมตามหลักสูตร
4. หลังจากจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยประเมินทักษะการฟังและการพูดภายหลัง การดำเนินการวิจัย (Post-test) โดยใช้แบบประเมินทักษะการฟังและแบบประเมินทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ
5. ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การประเมินทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ วิเคราะห์จากค่าคะแนนการประเมินจากแบบประเมินทักษะการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย
3. การประเมินทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ และหาค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบคะแนนทักษะการฟังก่อนและหลัง
4. การสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติและค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ มีการสัมภาษณ์ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการบริบาลผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น จำนวน 5 คน เป็นคนไทย 1 คน และคนญี่ปุ่น 4 คน พบว่า

1.1 ปัญหาและความต้องการ

1.1.1 ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการบริบาลผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น คือการสื่อสารภาษาญี่ปุ่น การไม่เข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่น การออกเสียงภาษาญี่ปุ่น คำศัพท์เฉพาะด้านการบริบาล การไม่เข้าใจคนชรา ขาดความรู้เรื่องข้อห้ามข้อควรระวังในการทำงานเพราะฟังภาษาญี่ปุ่นไม่เข้าใจ

1.1.2 ความต้องการให้สร้างหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการบริบาลหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นที่เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริบาล โดยเฉพาะ และมารยาทในสังคมการทำงาน

1.2 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.33) องค์ประกอบของหลักสูตรมีดังนี้ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) การจัดการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล หลักสูตรประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 5 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 20 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยที่ 1 ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ใช้เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

หน่วยที่ 2 ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับบ๊วยวะและการทำความสะอาดร่างกาย ใช้เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

หน่วยที่ 3 ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับโรคและอาการของผู้สูงอายุเป็น ใช้เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

หน่วยที่ 4 ภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับหน้าที่ผู้บริหาร ใช้เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

หน่วยที่ 5 ภาษาญี่ปุ่นในสถานบริหาร ใช้เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

2. ความสามารถในการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่น ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการประเมินทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทักษะการฟังหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 11.54 และ หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 49.23

2.2 ผลการประเมินทักษะการพูด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนทักษะการพูดหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 13.85 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 46.31

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริหารผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจด้าน เนื้อหา มากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.65) รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการสอน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.76) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.79) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

สรุป อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความเหมาะสมของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรที่ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) การจัดการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล ตลอดจนมีการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ และได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญและมีการนำไปทดลองใช้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ วิริยะสุนและคณะ (2555:11-12) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล และที่แหล่ง เวียง (2559:11) ได้พัฒนาหลักสูตรภาษาเวียดนามเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร โดยองค์ประกอบของหลักสูตรที่พัฒนาประกอบด้วยเหตุผลและความจำเป็น จุดมุ่ง

หมาย ผลการเรียนรู้ เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และสื่อการสอน

2. ผลจากการประเมินทักษะการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถด้านทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อาจเนื่องมาจากหลักสูตรการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นพื้นฐานเพื่อการบริบาลผู้สูงอายุที่สร้างขึ้นได้สนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานด้านการบริบาลผู้สูงอายุ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน รวมทั้งเนื้อหาสาระของหลักสูตรทั้ง 5 หน่วยที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าว มากำหนดเนื้อหาในการเรียนในแต่ละหน่วยสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานสภาพผู้ปฏิบัติงานชาวไทยในประเทศญี่ปุ่น สามารถช่วยเพิ่มพูนทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นได้ จึงตั้งใจและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ สอดคล้องผลการวิจัยของ ญัฐริธา ทับทิม (2557:30-32) การสร้างชุดการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสำหรับผู้ถือใบอนุญาตดำน้ำหรือแคคตี้ กล่าวว่าการสร้างชุดการสอนภาษาเพื่อกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในอาชีพใดอาชีพหนึ่งเพื่อนำไปใช้ควรมีการศึกษาความจำเป็น ในการใช้ภาษาที่มีความเหมาะสมกับความต้องการของอาชีพและตอบสนองการใช้ภาษาของอาชีพนั้น ๆ อย่างแท้จริงส่งผลให้ผลการทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพช่วยพัฒนาความรู้ภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในสนามกอล์ฟของแคคตี้ได้

3. ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและมีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ตรงต่อความสนใจของผู้เรียน และมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิธร บุญวุฒวิวัฒน์ (2558:169-176) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเกาหลีเบื้องต้นสำหรับแรงงานไทยเจตคติต่อภาษาเกาหลี และประเทศเกาหลี หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของแรงงานที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเกาหลีเบื้องต้นสำหรับแรงงานไทย อยู่ในระดับมาก และทิแหล่ง เวือง (2559:11) ได้พัฒนาหลักสูตรภาษาเวียดนามเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. การนำหลักสูตรไปใช้ควรมีศึกษาขั้นตอนและหลักการให้เข้าใจก่อนเพื่อให้จัดการเรียนการสอนได้ตรงตามหลักการ จุดประสงค์ เนื้อหา การใช้สื่อ และการวัดและประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่นและนำไปใช้ได้จริง
2. ผู้บริบาลควรผ่านการเรียนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน เช่น การอ่านและการเขียน เพื่อให้ผู้บริบาลมีความมั่นใจในการออกเสียง และ การฟังที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น
3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการบริบาลในระดับที่สูงขึ้น เช่น ระดับกลาง ระดับสูง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2561). โอกาส ความท้าทายและอุปสรรคของธุรกิจขนาดไทยในต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 29 กุมภาพันธ์ 2563, จาก https://globothailand.com/thailand_0030/
- จริยานันท์ ฉันทะ. (2555). การพัฒนาบทเรียนการสอนภาษาที่เน้นการปฏิบัติงานด้านอาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐจิรา ทับทิม. (2557). การสร้างชุดการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสำหรับผู้ถือใบอนุญาตมัคคอร์ฟหรือแคดดี้. (รายงานการวิจัย). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. สืบค้นจาก Thai Digital Collection.
- ทิแหล่ง เวียง. (2559). การพัฒนาหลักสูตรภาษาเวียดนามเบื้องต้นเพื่อสื่อสาร. (การศึกษามหาบัณฑิต). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. สืบค้นจาก Thai Digital Collection.
- ศศิธร บุญวุฒวิวัฒน์. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาเกาหลีเบื้องต้นสำหรับแรงงานไทย. (การศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร. สืบค้นจาก Thai Digital Collection.
- ศุภลักษณ์ วิริยะสุนและคณะ. (2555). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาญี่ปุ่นเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก. (การศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. สืบค้นจาก Thai Digital Collection.
- สกวรัตน์ ศิริมา. (2562). คนทำงานต้องมีความสุขก่อน หัวใจริบาสผู้สูงอายุญี่ปุ่น. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.komchadluek.net/news/regional/394665>
- Statistics Bureau Ministry of Internal Affairs and Communications Japan. (2020). Statistics handbook of Japan. Japan : Statistics Bureau Ministry of Internal Affairs and Communications Japan. Retrieved 12 June 2021, From <http://www.stat.go.jp/english/data/handbook/pdf/2020all.pdf>
- Taba, H. (1962). Curriculum development: Theory and practice. New York : Harcourt Brace and World.